

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 13. októbra 2011 *

Vo veci C-439/09,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Cour d'appel de Paris (Francúzsko) z 29. októbra 2009 a doručený Súdnemu dvoru 10. novembra 2009, ktorý súvisí s konaním:

Pierre Fabre Dermo-Cosmétique SAS

proti

Président de l'Autorité de la concurrence,

Ministre de l'Économie, de l'Industrie et de l'Emploi,

za účasti:

Ministère public,

* Jazyk konania: francúzština.

Európskej komisie,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory K. Lenaerts, sudcovia E. Juhász (spravodajca),
G. Arestis, T. von Danwitz a D. Šváby,

generálny advokát: J. Mazák,
tajomník: R. Șereș, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 11. novembra 2010,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Pierre Fabre Dermo-Cosmétique SAS, v zastúpení: J. Philippe, avocat,
- Président de l'Autorité de la concurrence, v zastúpení: B. Lasserre, F. Zivy, I. Luc
a L. Gauthier-Lescop,
- francúzska vláda, v zastúpení: G. de Bergues a J. Gstalter, splnomocnení zástup-
covia,

- talianska vláda, v zastúpení: M. Massella Ducci Teri, avvocato dello Stato,
- poľská vláda, v zastúpení: M. Szpunar, splnomocnený zástupca,
- Európska komisia, v zastúpení: P.J.O. Van Nuffel a A. Bouquet, splnomocnení zástupcovia,
- Dozorný úrad EZVO, v zastúpení: O. Einarsson a F. Simonetti, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 3. marca 2011,

vyhlásil tento

Rozsudok

- ¹ Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 81 ods. 1 a 3 ES a nariadenia Komisie (ES) č. 2790/1999 z 22. decembra 1999 o uplatňovaní článku 81 ods. 3 Zmluvy na kategórie vertikálnych dohôd a zosúladených postupov (Ú. v. ES L 336, s. 21; Mim. vyd. 08/001, s. 364).

- 2 Tento návrh bol podaný v rámci konania o žalobe, ktorou sa spoločnosť Pierre Fabre Dermo-Cosmétique SAS (ďalej len „Pierre Fabre Dermo-Cosmétique“) domáha zrušenia a subsidiárne zmeny rozhodnutia č. 08-D-25 z 29. októbra 2008 (ďalej len „sporné rozhodnutie“) prijatého Conseil de la concurrence (Rada pre hospodársku súťaž) [od 13. januára 2009 Autorité de la concurrence (Úrad pre hospodársku súťaž)] v súvislosti so zákazom, ktorý spoločnosť Pierre Fabre Dermo-Cosmétique uložila v dohodách o selektívnej distribúcii svojim autorizovaným distribútorom a ktorý sa vzťahuje na predaj kozmetických výrobkov a výrobkov osobnej hygieny cez internet, čo je v rozpore s článkom L. 420-1 obchodného zákonníka, ako aj s článkom 81 ES.

Právny rámec

Právna úprava Únie

- 3 Odôvodnenie č. 10 nariadenia č. 2790/1999 spresňuje:

„Toto nariadenie by nemalo vyňať vertikálne dohody obsahujúce obmedzenia, ktoré nie sú nevyhnutné na dosiahnutie vyššie spomenutých pozitívnych dopadov; najmä vertikálne dohody obsahujúce určité typy závažných protisúťažných obmedzení ako minimálne a fixné ceny ďalšieho predaja, a tiež určité typy teritoriálnej ochrany, by mali byť vyňaté z výhod vyplývajúcich z blokových výnimiek zavedených týmto nariadením bez ohľadu na podiel na trhu predmetných podnikateľov.“

- 4 Článok 1 písm. d) nariadenia č. 2790/1999 definuje „selektívny distribučný systém“ ako „distribučný systém, v ktorom sa dodávateľ zaväzuje predáť zmluvné tovary alebo služby, či už priamo alebo nepriamo, iba distribútorom vybraným na základe určitých kritérií, a kde sa títo distribútori zaväzujú nepredávať takéto tovary alebo služby neautorizovaným distribútorom“.

- 5 Článok 2 ods. 1 nariadenia č. 2790/1999 stanovuje:

„Podľa článku 81 ods. 3 zmluvy [článok 101 ods. 3 ZFEÚ] a s výhradou ustanovení tohto nariadenia sa týmto vyhlasuje, že článok 81 ods. 1 zmluvy [článok 101 ods. 1 ZFEÚ] sa nevzťahuje na dohody alebo zosúladené postupy medzi dvoma alebo viacerými podnikateľmi, z ktorých každý podniká, na účely tejto dohody, na inej úrovni výrobného alebo distribučného reťazca, vo vzťahu k podmienkam, za ktorých strany môžu kupovať, predávať, alebo opätovne predávať určité tovary alebo služby (‘vertikálne dohody’).

Táto výnimka platí v takom rozsahu, že takéto [platí v rozsahu, v akom – *neoficiálny preklad*] dohody obsahujú obmedzenia súťaže spadajúce pod pôsobnosť článku 81 ods. 1 [článok 101 ods. 1 ZFEÚ] (‘vertikálne obmedzenia’).

- 6 Podľa článku 3 ods. 1 toho istého nariadenia „... platí výnimka stanovená v článku 2 za podmienky, že podiel na trhu dodávateľa nepresiahne 30 % relevantného trhu, na ktorom predáva zmluvné tovary alebo služby“.

- 7 Článok 4 nariadenia č. 2790/1999 stanovuje, že výnimka zo zákazu stanoveného v článku 81 ods. 1 ES (článok 101 ods. 1 ZFEÚ) neplatí pre vertikálne dohody, ktoré majú priamo alebo nepriamo, samostatne alebo v kombinácii s inými faktormi pod kontrolou strán za cieľ:

„...“

- c) obmedzenie aktívneho alebo pasívneho predaja konečným užívateľom zo strany členov selektívneho distribučného systému prevádzkovaného na úrovni maloobchodu, bez dotknutia možnosti zakázať členovi systému prevádzku mimo neautorizovaného [mimo autorizovaného – *neoficiálny preklad*] miesta prevádzky;

...“

Vnútroštátna právna úprava

- 8 Článok L 420-1 francúzskeho obchodného zákonníka stanovuje:

„Zosúladené postupy, dohody, výslovné alebo tiché kartely alebo združenia, ktoré majú za cieľ alebo môžu mať za následok zabránenie, obmedzenie alebo narušenie hospodárskej súťaže v rámci trhu, sa zakazujú, a to aj vtedy, ak sa realizujú na základe priameho alebo nepriameho sprostredkovania spoločnosťou v rámci skupiny so sídlom mimo Francúzska, najmä ak:

1. obmedzujú prístup iných podnikov na trh alebo ich slobodnú hospodársku súťaž na trhu;

2. bránia stanoveniu cien pôsobením trhu tým, že umelo podporujú rast alebo pokles cien;
3. obmedzujú alebo kontrolujú výrobu, odbyt, investície alebo technický pokrok;
4. rozdeľujú trhy alebo zdroje zásobovania.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 9 Pierre Fabre Dermo-Cosmétique je jednou zo spoločností skupiny Pierre Fabre. Zaoberá sa výrobou a predajom rozličných druhov kozmetických výrobkov a výrobkov osobnej hygieny a má niekoľko dcérskych spoločností, medzi ktoré patria najmä kozmetické laboratória Klorane, Ducray, Galénic a Avène, ktorých kozmetické výrobky a výrobky osobnej hygieny sa pod týmito značkami predávajú na francúzskom, ako aj na európskom trhu hlavne prostredníctvom farmaceutov.
- 10 Dotknuté výrobky sú kozmetickými výrobkami a výrobkami osobnej hygieny, ktoré nespádajú do kategórie liekov, a teda nepodliehajú monopolu farmaceutov vyplývajúcemu z Kódexu verejného zdravia.
- 11 Podiel skupiny Pierre Fabre na francúzskom trhu uvedených výrobkov dosiahol v roku 2007 20 %.

- 12 Distribučné dohody týkajúce sa týchto výrobkov značiek Klorane, Ducray, Galenic a Avène spresňovali, že ich predaj sa musí uskutočňovať vo fyzickom priestore za prítomnosti kvalifikovaného farmaceuta.
- 13 Články 1.1 a 1.2 všeobecných podmienok distribúcie a predaja značiek spresňujú:

„Autorizovaný distribútor musí preukázať, že v jeho predajni bude počas celej doby prevádzkových hodín stále fyzicky prítomná aspoň jedna osoba, ktorá je osobitne kvalifikovaná na to, aby:

nadobudla vysokú úroveň vedomostí o technických a vedeckých vlastnostiach výrobkov..., ktorá je potrebná na riadny výkon povinností súvisiacich s výkonom povolania...,

pravidelne a sústavne poskytovala spotrebiteľovi všetky informácie týkajúce sa správneho používania výrobkov...,

v predajni okamžite poskytla poradenstvo v súvislosti s predajom výrobku..., ktorý najlepšie zodpovedá konkrétnemu problému v súvislosti s hygienou a so starostlivosťou predovšetkým o pleť, vlasy a nechty, ktorý jej bol opísaný.

Aby táto osoba mohla túto činnosť vykonávať, musí byť držiteľom diplomu o dosiahnutí kvalifikácie v oblasti farmaceutických činností, ktorý bol vydaný alebo uznaný vo Francúzsku...

Autorizovaný distribútor sa musí zaviazvať, že výrobky... bude predávať len v označených a individualizovaných predajniach...”

- 14 Uvedené požiadavky *de facto* vylučujú akýkoľvek predaj cez internet.
- 15 Rozhodnutím z 27. júna 2006 začal Autorité de la concurrence *ex officio* skúmať postupy uplatňované v odvetví distribúcie kozmetických výrobkov a výrobkov osobnej hygieny.
- 16 Rozhodnutím č. 07-D-07 z 8. marca 2007 Autorité de la concurrence prijal a vyhlásil za povinné záväzky, ktoré navrhli všetky dotknuté podniky, s výnimkou Pierre Fabre Dermo-Cosmétique, a ktoré spočívali v zmene ich dohôd o selektívnej distribúcii s cieľom stanoviť možnosť, aby členovia ich sietí mohli za istých okolností predávať ich výrobky cez internet. Pokiaľ ide o Pierre Fabre Dermo-Cosmétique, konanie vedené proti tejto spoločnosti pokračovalo.
- 17 V priebehu správneho konania spoločnosť Pierre Fabre Dermo-Cosmétique vysvetlila, že dotknuté výrobky na základe svojej povahy vyžadujú fyzickú prítomnosť kvalifikovaného farmaceuta na predajnom mieste počas celej doby prevádzkových hodín, aby zákazník mohol za každých okolností požiadať o adresné stanovisko špecialistu založené na priamom preskúmaní pleti, vlasov a pokožky hlavy klienta a toto stanovisko získať.
- 18 Z dôvodu možného vplyvu na obchod medzi členskými štátmi preskúmal Autorité de la concurrence dotknuté postupy s ohľadom na ustanovenia francúzskeho práva hospodárskej súťaže a práva Únie.
- 19 Autorité de la concurrence v napadnutom rozhodnutí predovšetkým poukázal na to, že uvedený zákaz predaja cez internet predstavuje obmedzenie obchodnej slobody distribútorov Pierre Fabre Dermo-Cosmétique, keďže vylučuje jeden zo spôsobov predaja výrobkov tejto spoločnosti. Tento zákaz okrem toho obmedzuje výber spotrebiteľov, ktorí chcú nakupovať cez internet, a napokon bráni predaju konečným kupujúcim, ktorí sa nenachádzajú v oblasti „fyzického“ obchodného dosahu autorizovaného

distribútora. Podľa uvedeného orgánu má toto obmedzenie nevyhnutne za cieľ obmedzenie hospodárskej súťaže, ktoré sa pripája k obmedzeniu charakteristickému pre samotnú voľbu systému selektívnej distribúcie zo strany výrobcu, ktorý obmedzuje počet distribútorov oprávnených distribuovať výrobok a bráni distribútorom predávať ho neautorizovaným distribútorom.

²⁰ Keďže trhový podiel výrobkov spoločnosti Pierre Fabre Dermo-Cosmétique je nižší ako 30 %, Autorité de la concurrence skúmal, či sa na postup obmedzujúci hospodársku súťaž vzťahuje bloková výnimka podľa nariadenia č. 2790/1999. Aj keď postup zakazujúci predaj cez internet v tomto nariadení nie je výslovne uvedený, predstavuje zákaz aktívneho a pasívneho predaja. Z toho vyplýva, že tento postup spadá do pôsobnosti článku 4 písm. c) uvedeného nariadenia, podľa ktorého sa na obmedzenia aktívneho alebo pasívneho predaja členmi selektívneho distribučného systému nevzťahuje automatická bloková výnimka.

²¹ Podľa Autorité de la concurrence zákaz predaja cez internet nespĺňa predpoklady na uplatnenie výnimky stanovenej v článku 4 písm. c) nariadenia č. 2790/1999, podľa ktorého sa tieto obmedzenia predaja nedotýkajú možnosti zakázať členovi systému prevádzku „mimo autorizovaného miesta prevádzky“. Internet totiž nie je miesto predaja, ale spôsob alternatívneho predaja, ktorý distribútori siete s fyzickými predajňami využívajú ako priamy predaj v obchode alebo predaj na dobierku.

²² Okrem toho Autorité de la concurrence uviedol, že spoločnosť Pierre Fabre Dermo-Cosmétique nepreukázala, že sa na ňu môže vzťahovať individuálna výnimka podľa článku 81 ods. 3 ES a článku L. 420-4 ods. 1 obchodného zákonníka.

- 23 V tejto súvislosti uvedený orgán odmietol tvrdenie Pierre Fabre Dermo-Cosmétique, podľa ktorého dotknutý zákaz predaja cez internet prispel k zlepšeniu distribúcie dermatokozmetických výrobkov a zároveň predchádza nebezpečenstvu falšovania a parazitovania medzi autorizovanými lekárňami. Rozhodnutie spoločnosti Pierre Fabre Dermo-Cosmétique prijať systém selektívnej distribúcie spolu so zaistením prítomnosti lekárnik na predajnom mieste zabezpečuje, že poradenstvo sa poskytuje vo všetkých autorizovaných lekárňach a tieto lekárne znášajú súvisiace náklady.
- 24 Autorité de la concurrence v odpovedi na tvrdenie spoločnosti Pierre Fabre Dermo-Cosmétique o nevyhnutnosti fyzickej prítomnosti lekárnik pri kúpe dotknutých výrobkov s cieľom zaručiť spokojnosť spotrebiteľa predovšetkým poukázal na to, že predmetné výrobky nie sú lieky. V tejto súvislosti osobitná právna úprava, ktorá sa týka uvedených výrobkov, obsahuje právne normy uplatňujúce sa na ich výrobu, a nie distribúciu, ktorá je voľná, pričom stanovenie diagnózy nie je v právomoci farmaceuta, ale výhradne lekára. Autorité de la concurrence následne v súvislosti s predmetnými výrobkami prebral judikatúru Deutscher Apothekerverband (rozsudok z 11. decembra 2003, C-322/01, Zb. s. I-14887) týkajúcu sa obmedzení distribúcie liekov, ktoré nie sú na predpis, cez internet.
- 25 Podľa Autorité de la concurrence spoločnosť Pierre Fabre Dermo-Cosmétique nepreukázala ani to, ako môže vizuálny kontakt medzi farmaceutom a užívateľmi výrobku zaistiť „cosmetovigilance“, čo je systém, ktorý od pracovníkov v oblasti zdravia vyžaduje sledovanie nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov a upozornenie na ne. Negatívne účinky dotknutých výrobkov sa totiž môžu prejaviť až po použití výrobku a nie v čase jeho kúpy. V prípade problémov súvisiacich s použitím výrobku bude mať pacient skôr potrebu poradiť sa s lekárom.
- 26 V odpovedi na posledné tvrdenie spoločnosti Pierre Fabre Dermo-Cosmétique nepovažoval Autorité de la concurrence za relevantnú skutočnosť, že distribúcia cez internet by nepriniesla zníženie cien. Výhoda pre spotrebiteľa by totiž nespočívala

len v znížení ceny, ale aj v zlepšení služieb poskytovaných distribútormi, medzi ktoré patrí napríklad možnosť objednať si výrobok na diaľku bez časového obmedzenia, pričom by sa zabezpečil ľahký prístup k informáciám o výrobkoch, ako aj možnosť porovnať ceny.

27 Autorité de la concurrence preto dospel k záveru, že opatrenie, ktorým spoločnosť Pierre Fabre Dermo-Cosmétique zakázala svojim autorizovaným distribútorom predávať prostredníctvom internetu, predstavuje obmedzenie hospodárskej súťaže v rozpore s článkom 81 ES a článkom L. 420-1 obchodného zákonníka a uložila tejto spoločnosti, aby zo svojich dohôd o selektívnej distribúcii vypustila všetky ustanovenia, ktoré predstavujú zákaz predaja jej kozmetických výrobkov a výrobkov osobnej hygieny cez internet, a aby v zmluvách pre svojich distribútorov výslovne stanovila možnosť použiť tento spôsob distribúcie. Spoločnosti Pierre Fabre Dermo-Cosmétique bola uložená pokuta vo výške 17 000 eur.

28 Dňa 24. decembra 2008 spoločnosť Pierre Fabre Dermo-Cosmétique podala žalobu na Cour d'appel de Paris, ktorou sa domáhala zrušenia a subsidiárne zmeny sporného rozhodnutia. V ten istý deň táto spoločnosť požiadala prvého predsedu uvedeného súdu o odklad výkonu sporného rozhodnutia. Na podporu svojej žaloby uvedená spoločnosť najmä uviedla, že sporné rozhodnutie je poznačené nesprávnym právnym posúdením, keďže vylúčilo možnosť uplatniť na sporný postup tak blokovú výnimku stanovenú nariadením č. 2790/1999, ako aj individuálnu výnimku stanovenú v článku 81 ods. 3 ES.

29 Dňa 18. februára 2009 nariadil prvý predseda Cour d'appel de Paris odklad výkonu príkazov, ktoré Autorité de la concurrence udelil spoločnosti Pierre Fabre Dermo-Cosmétique, kým vnútroštátny súd nerozhodne o dôvodnosti žaloby.

- 30 Vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania Cour d'appel de Paris najprv pripomenul dôvody sporného rozhodnutia, ako aj obsah písomných pripomienok, ktoré Európska komisia predložila podľa článku 15 ods. 3 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205), následne však poukázal na to, že ani usmernenia Komisie, ani stanovisko tejto inštitúcie nemajú záväznú povahu pre vnútroštátne súdy.
- 31 Za týchto okolností Cour d'appel de Paris rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdne-mu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Predstavuje všeobecný a absolútny zákaz predávať cez internet zmluvné výrobky konečným užívateľom, ktorý je uložený autorizovaným distribútorom v rámci selektívnej distribučnej siete, skutočne závažné obmedzenie hospodárskej súťaže na základe cieľa v zmysle článku 81 ods. 1 ES [článok 101 ods. 1 ZFEÚ], na ktoré sa nevzťahuje bloková výnimka stanovená v nariadení č. 2790/1999, avšak na ktoré sa prípadne vzťahuje individuálna výnimka podľa článku 81 ods. 3 ES [článok 101 ods. 3 ZFEÚ]?“

O prejudiciálnej otázke

- 32 Predovšetkým je potrebné poukázať na to, že ani článok 101 ZFEÚ, ani nariadenie č. 2790/1999 neodkazujú na pojem závažné obmedzenie hospodárskej súťaže.

- 33 Za týchto okolností sa musí prejudiciálna otázka chápať v tom zmysle, že smeruje k zisteniu, po prvé, či zmluvná podmienka, ktorej sa týka vec sama, predstavuje obmedzenie hospodárskej súťaže „na základe cieľa“ v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ, po druhé, či sa na dohodu o selektívnej distribúcii, ktorá takúto podmienku obsahuje, môže – za predpokladu, že takáto dohoda spadá do rámca pôsobnosti článku 101 ods. 1 ZFEÚ – vzťahovať bloková výnimka stanovená v nariadení č. 2790/1999, a po tretie, či v prípade, že sa bloková výnimka nemôže uplatniť, môže uvedená dohoda napriek tomu spadať do pôsobnosti zákonnej výnimky podľa článku 101 ods. 3 ZFEÚ.

O kvalifikácii obmedzenia vyplývajúceho zo spornej zmluvnej podmienky ako obmedzenia hospodárskej súťaže „na základe cieľa“

- 34 Na úvod je potrebné pripomenúť, že na to, aby sa na dohodu vzťahoval zákaz uvedený v článku 101 ods. 1 ZFEÚ, musí mať „za cieľ alebo následok vylúčovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže v rámci vnútorného trhu“. Podľa ustálenej judikatúry od vyhlásenia rozsudku z 30. júna 1966, LTM (56/65, Zb. s. 337), alternatívna povaha tejto podmienky vyjadrená spojkou „alebo“ vedie najskôr k nevyhnutnosti preskúmať samotný cieľ tejto dohody vzhľadom na hospodársky kontext, v ktorom sa uplatňuje. V prípade, že sa dokáže protisúťažný cieľ dohody, nie je potrebné skúmať jej dôsledky pre hospodársku súťaž (pozri rozsudok zo 6. októbra 2009, GlaxoSmithKline Services a i./Komisia a i., C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P, Zb. s. I-9291, bod 55, ako aj citovanú judikatúru).
- 35 Na posúdenie toho, či dotknutá zmluvná podmienka obmedzuje hospodársku súťaž „na základe cieľa“, je potrebné sa sústrediť predovšetkým na jej obsah a na ciele, ktoré má dosiahnuť, ako aj na hospodársky a právny kontext, do ktorého spadá (pozri rozsudok GlaxoSmithKline Services a i./Komisia a i., už citovaný, bod 58, ako aj citovanú judikatúru).

- 36 Dotknuté dohody o selektívnej distribúcii v súvislosti s predajom kozmetických výrobkov a výrobkov osobnej hygieny značiek Avène, Klorane, Galénic a Ducray stanovujú, že predaj sa musí uskutočniť vo fyzickom priestore, ktorého parametre sú presne vymedzené, a za prítomnosti kvalifikovaného farmaceuta.
- 37 Podľa vnútroštátneho súdu požiadavka povinnej prítomnosti kvalifikovaného farmaceuta vo fyzickom predajnom priestore *de facto* zakazuje autorizovaným distribútorom akýkoľvek predaj cez internet.
- 38 Ako uvádza Komisia, keďže dotknutá zmluvná podmienka *de facto* vylučuje spôsob predaja výrobkov, ktorý by nevyžadoval fyzické premiestnenie zákazníka, významne znižuje možnosť autorizovaného distribútora predáť zmluvné výrobky zákazníkovi, ktorí sa nachádzajú mimo jeho zmluvného územia alebo oblasti jeho činnosti. Uvedená zmluvná podmienka preto môže obmedziť hospodársku súťaž v tomto sektore.
- 39 Pokiaľ ide o dohody, ktoré vytvárajú systém selektívnej distribúcie, Súdny dvor už poukázal na to, že nevyhnutne ovplyvňujú hospodársku súťaž na spoločnom trhu (rozsudok z 25. októbra 1983, AEG-Telefunken/Komisia, 107/82, Zb. s. 3151, bod 33). Uvedené dohody sa preto majú v prípade, že neexistuje objektívne odôvodnenie, považovať za „obmedzenie hospodárskej súťaže na základe cieľa“.
- 40 Judikatúra Súdneho dvora však uznala, že existujú legitímne požiadavky, akou je udržanie špecializovaného obchodu schopného poskytnúť osobitné služby v súvislosti s výrobkami, ktoré sú kvalitatívne alebo technicky na vysokej úrovni, pričom ide o požiadavky, ktoré odôvodňujú obmedzenie hospodárskej súťaže na základe cien v prospech hospodárskej súťaže v súvislosti s inými prvkami. Vzhľadom na to, že systémy selektívnej distribúcie sledujú legitímny výsledok, ktorý môže zlepšiť hospodársku

súťaž v oblasti, kde táto súťaž neprebíha len na základe cien, preto predstavujú konkurenčný prvok, ktorý je v súlade s článkom 101 ods. 1 ZFEÚ (rozsudok AEG-Telefunken/Komisia, už citovaný, bod 33).

- 41 V tejto súvislosti už Súdny dvor poukázal na to, že organizácia takejto siete nespadá do pôsobnosti zákazu v článku 101 ods. 1 ZFEÚ po prvé, ak sa predávajúci rozhodujú podľa objektívnych kritérií, ktoré majú kvalitatívnu povahu, sú stanovené jednotným spôsobom vo vzťahu ku všetkým potenciálnym predávajúcim a uplatňujú sa nediskriminačným spôsobom, po druhé, ak si vlastnosti výrobku v záujme zachovania jeho kvality a zabezpečenia jeho správneho používania vyžadujú existenciu takejto distribučnej siete, a napokon po tretie, ak definované kritériá neprekračujú rámec toho, čo je potrebné (rozsudky z 25. októbra 1977, Metro SB-Großmärkte/Komisia, 26/76, Zb. s. 1875, bod 20, ako aj z 11. decembra 1980, L'Oréal, 31/80, Zb. s. 3775, body 15 a 16).
- 42 Aj keď preskúmanie skutočnosti, či dotknutú zmluvnú podmienku, ktorá *de facto* zakazuje všetky formy predaja cez internet, možno odôvodniť legitímnym cieľom, prináleží vnútroštátnemu súdu, Súdny dvor mu má v tejto súvislosti poskytnúť usmernenia výkladu práva Únie, ktoré mu umožnia vo veci rozhodnúť (pozri rozsudok L'Oréal, už citovaný, bod 14).
- 43 Je nepochybné, že v rámci selektívnej distribučnej siete spoločnosti Pierre Fabre Dermo-Cosmétique sú predávajúci zvolení podľa objektívnych kritérií, ktoré majú kvalitatívnu povahu a sú stanovené jednotným spôsobom vo vzťahu ku všetkým potenciálnym predávajúcim. Na druhej strane je však ešte potrebné overiť, či obmedzenia hospodárskej súťaže sledujú primeraným spôsobom legitímne ciele, ktoré sú v súlade s úvahami uvedenými v bode 41 tohto rozsudku.
- 44 V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že Súdny dvor v súvislosti s voľným pohybom neprijal v prípade predaja liekov, ktoré nie sú na predpis, a kontaktných šošoviek

tvrdenia o potrebe poskytnúť zákazníkovi adresnú radu a zabezpečiť jeho ochranu proti nesprávnemu použitiu výrobkov s cieľom odôvodniť zákaz predaja cez internet (pozri v tomto zmysle rozsudky Deutscher Apothekerverband, už citovaný, body 106, 107 a 112, ako aj z 2. decembra 2010, Ker-Optika, C-108/09, Zb. s. I-12213, bod 76).

⁴⁵ Pierre Fabre Dermo-Cosmétique tiež odkazuje na potrebu zachovania dojmu prestíže dotknutých výrobkov.

⁴⁶ Cieľ zachovať dojem prestíže nemôže predstavovať legitímny cieľ opodstatňujúci obmedzenie hospodárskej súťaže, a teda nemôže odôvodniť záver, že zmluvná podmienka, ktorá takýto cieľ sleduje, nespadá do pôsobnosti článku 101 ods. 1 ZFEÚ.

⁴⁷ Vzhľadom na predchádzajúce úvahy je potrebné na prvú časť položenej otázky odpovedať v tom zmysle, že článok 101 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že zmluvná podmienka vyplývajúca zo systému selektívnej distribúcie, podľa ktorej sa predaj kozmetických výrobkov a výrobkov osobnej hygieny musí uskutočniť vo fyzickom priestore za prítomnosti kvalifikovaného farmaceuta, teda podmienka, z ktorej vyplýva zákaz používať pri takom predaji internet, predstavuje obmedzenie hospodárskej súťaže na základe cieľa v zmysle tohto ustanovenia, ak z individuálneho a konkrétneho preskúmania obsahu a cieľa tejto zmluvnej podmienky, ako aj z hospodárskeho a právneho kontextu, do ktorého spadá, vyplýva, že vzhľadom na vlastnosti dotknutého výrobku táto podmienka nie je objektívne odôvodnená.

O možnosti uplatniť blokovú alebo individuálnu výnimku

- 48 V prípade, že by sa preukázalo, že dohoda alebo zmluvná podmienka obmedzuje hospodársku súťaž v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ, vnútroštátnemu súdu bude prináležať, aby preskúmal, či sú splnené podmienky odseku 3 tohto článku.
- 49 Možnosť podniku získať na individuálnom základe zákonnú výnimku podľa článku 101 ods. 3 ZFEÚ vyplýva priamo zo Zmluvy. Táto možnosť nie je spochybnená v nijakej z pripomienok, ktoré boli predložené Súdnemu dvoru. Vztahuje sa aj na žalobkyňu vo veci samej.
- 50 Keďže však Súdny dvor v tejto súvislosti nemá k dispozícii dostatok informácií, aby posúdil, či dohoda o selektívnej distribúcii spĺňa podmienky článku 101 ods. 3 ZFEÚ, nemôže vnútroštátnemu súdu poskytnúť ďalšie usmernenia.
- 51 Pokiaľ ide o možnosť, že by sa na dohodu o selektívnej distribúcii vzťahovala bloková výnimka podľa nariadenia č. 2790/1999, je potrebné poukázať na to, že kategórie vertikálnych dohôd, na ktoré sa výnimka môže uplatniť, definovala Komisia v uvedenom nariadení na základe schválenia Radou vyplývajúceho z nariadenia Rady č. 19/65/EHS z 2. marca 1965 o uplatňovaní článku [81] ods. 3 Zmluvy na určité kategórie dohôd a zosúladených postupov (Ú. v. ES 36, s. 533; Mim. vyd. 08/001, s. 11).
- 52 Podľa článkov 2 a 3 nariadenia č. 2790/1999 sa na dodávateľa v rámci systému selektívnej distribúcie v zásade môže uplatniť výnimka, ak jeho podiel na trhu nepresiahne 30%. Zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že podiel spoločnosti Pierre Fabre Dermo-Cosmétique túto hranicu neprekračuje. Uvedené nariadenie však podľa

článku 2 nariadenia č. 19/65 vylúčilo určité typy závažných protisúťažných obmedzení bez ohľadu na podiel dotknutých podnikateľov na trhu.

- 53 Z článku 4 písm. c) nariadenia č. 2790/1999 vyplýva, že výnimka neplatí pre vertikálne dohody, ktoré priamo alebo nepriamo, samostatne alebo v kombinácii s inými faktormi pod kontrolou strán majú za cieľ obmedzenie aktívneho alebo pasívneho predaja konečným užívateľom zo strany členov selektívneho distribučného systému prevádzkovaného na úrovni maloobchodu, bez toho, aby bola dotknutá možnosť zakázať členovi systému prevádzku mimo autorizovaného miesta prevádzky.
- 54 Cieľom zmluvnej podmienky, akou je zmluvná podmienka vo veci samej, ktorá *de facto* vylučuje internet ako spôsob predaja, je prinajmenšom obmedzenie aktívneho alebo pasívneho predaja konečným užívateľom, ktorí chcú nakupovať cez internet a nachádzajú sa mimo oblasti fyzického obchodného dosahu dotknutého člena systému selektívnej distribúcie.
- 55 Podľa spoločnosti Pierre Fabre Dermo-Cosmétique však zákaz predaja zmluvných výrobkov cez internet predstavuje zákaz prevádzky mimo autorizovaného miesta prevádzky. Keďže sú teda podmienky výnimky upravené na konci ustanovenia citovaného v bode 53 splnené, uvedený článok 4 sa na túto spoločnosť neuplatňuje.
- 56 Je potrebné konštatovať, že keď sa v článku 4 písm. c) nariadenia č. 2790/1999 uvádza „miesto prevádzky“, myslia sa tým len predajne, v ktorých sa uskutočňuje priamy predaj. Vzniká otázka, či tento výraz možno na základe extenzívneho výkladu rozšíriť na miesto, z ktorého sa poskytujú služby predaja cez internet.

- 57 Pokiaľ ide o túto otázku, je potrebné poukázať na to, že vzhľadom na skutočnosť, že podnik má možnosť sa za každých okolností dovolávať zákonnej výnimky uvedenej v článku 101 ods. 3 ZFEÚ a jeho práva tak môžu byť chránené, nie je potrebné extenzívne vykladať ustanovenia, na základe ktorých sa na dohody alebo postupy uplatňuje bloková výnimka.
- 58 Zmluvná podmienka, akou je zmluvná podmienka vo veci samej, ktorá *de facto* vylučuje internet ako spôsob predaja, nemôže byť chápaná ako podmienka zakazujúca členom dotknutého systému selektívnej distribúcie prevádzku mimo autorizovaného miesta prevádzky v zmysle článku 4 písm. c) nariadenia č. 2790/1999.
- 59 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy je na druhú a tretiu časť položenej otázky potrebné odpovedať v tom zmysle, že článok 4 písm. c) nariadenia č. 2790/1999 sa má vykladať v tom zmysle, že bloková výnimka upravená v článku 2 tohto nariadenia sa neuplatňuje na zmluvu o selektívnej distribúcii obsahujúcu podmienku, ktorá *de facto* vylučuje internet ako spôsob predaja zmluvných výrobkov. Na takúto zmluvu sa naopak môže na individuálnom základe vzťahovať zákonná výnimka podľa článku 101 ods. 3 ZFEÚ, ak sú podmienky tohto ustanovenia splnené.

O trovách

- 60 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

Článok 101 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že zmluvná podmienka vyplývajúca zo systému selektívnej distribúcie, podľa ktorej sa predaj kozmetických výrobkov a výrobkov osobnej hygieny musí uskutočniť vo fyzickom priestore za prítomnosti kvalifikovaného farmaceuta, teda podmienka, z ktorej vyplýva zákaz používať pri takomto predaji internet, predstavuje obmedzenie hospodárskej súťaže na základe cieľa v zmysle tohto ustanovenia, ak z individuálneho a konkrétneho preskúmania obsahu a cieľa tejto zmluvnej podmienky, ako aj z hospodárskeho a právneho kontextu, do ktorého spadá, vyplýva, že vzhľadom na vlastnosti dotknutého výrobku táto podmienka nie je objektívne odôvodnená.

Článok 4 písm. c) nariadenia Komisie (ES) č. 2790/1999 z 22. decembra 1999 o uplatňovaní článku 81 ods. 3 Zmluvy na kategórie vertikálnych dohôd a zosúladených postupov sa má vykladať v tom zmysle, že skupinová výnimka upravená v článku 2 tohto nariadenia sa neuplatňuje na zmluvu o selektívnej distribúcii obsahujúcu podmienku, ktorá *de facto* vylučuje internet ako spôsob predaja zmluvných výrobkov. Na takúto zmluvu sa naopak môže na individuálnom základe vzťahovať zákonná výnimka podľa článku 101 ods. 3 ZFEÚ, ak sú podmienky tohto ustanovenia splnené.

Podpisy